

УДК 811. 161'373.2

DOI <https://doi.org/10.24919/2518-1602.2024.9.11>**«БРУДУ НЕ ТЕРПИТЬ СЛОВО...»**

(рецензія на: Галів Уляна. Крапля твого сумління. Дрогобич: Посвіт, 2024. 116 с.)

ЛЮБОВ МЕЛЬНИК,*кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка (Україна, Дрогобич) lyubov.melnik.73@ukr.net***ORCID:** <https://orcid.org/0000-0002-3525-513X>**Research ID:** <https://www.webofscience.com/wos/author/record/LIH-7367-2024>**“THE WORD DOESN'T TOLERATE DIRT...”**

(review of: Haliv Ulyana. (2024). A drop of your conscience. Drohobych: Posvit. 116 p.)

LYUBOV MELNYK,*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor at the Department of Ukrainian Language, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University (Drohobych, Ukraine) lyubov.melnik.73@ukr.net*

Нещодавно український поетичний квітник окропився живлющою рососою трепетної збірки дрогобицької поетки Уляни Галів «Крапля твого сумління». Поява цього творчого дитяти – явище не нове для згаданої авторки, йому вже передували книжки «Містерія для двох» та «Допоки живуть ангели». Вони свого часу ввели читачів у самотній світ ніжної та надзвичайно вразливої до всякої несправедливості душі мисткині.

Нова книжка – глибоко психологічна, філософська («Здевальвовані душі», «Струни не люблять фальші», «Химерність і модерність») і водночас довершено поетична («Спогад», «Як спочіє за вікном, чекаю равлика із твого саду...», «Там, де лелека несе скибку місяця»). Загалом пропонується збірка – то не просто вибране, це скрупульозно відібране поетичне зерно, що повинно гарно заврожаїтись у серцях поціновувачів художнього слова. П'ять тематичних розділів філософської, громадянської, духовної та інтимної лірики і поезії-присвяти представлено на суд прискіпливого читача. У них авторка, вміло добираючи синоніми та контекстуальні антоніми, доволі болісно показує людське ество, нашу знедуховлену дійсність: «Короновані, декоровані – люди, віруси, смерті і душі. / Скамуфляжені, спрофановані – гріх не точить як, то аж душить» (с. 16), або: «Знов візьмеш – і розчавиш. Так просто. Ногою. / Розітреши на гамуззя і викинеш: «На!»... (с. 24), чи «Не фольклори сьогодні, а фольки, не фестини – здешевлені фести» (с. 17). Тему втрати духовності свого часу подібно піднімали поети-шістдесятники, їм теж боліло знецінення людської гідності, зневага до святинь, до національної культури.

Маючи від природи тонке чуття слова, Уляна Галів часто звертається до панторими: «Біжить весна з рукава скрипаля, / І щастя навздогін / І щастя на сто гін – скрикне...» (с. 77); «Сміються вуса, хоч на серці мультко. / Якби журбу з ким й хліба вкра-я-ти... / А ти?» (с. 18); «В старій порцеляні схолонула кава, / І вичахнув світ – по краплині, до дна... / О знаджена нам'яте, будь так ласкава, / Вертайся у вчора без мене. **Одна**» (с. 80).

Оригінальними є авторські епітети *яснонебий, зашторений* [погляд], *солодкаво-сталевий* [блиск очей], *порибалені* [зорі], *порфірний* [день, рум'янець], *надцерблена* [вічність]. Не менш цікаві метафори: «Слово в еміграції. / Його сльози душать» (с. 19); «Серце наддерте рветься: / Ще трохи, ще трохи, ще трохи адреналіну!» (с. 26); «Мружить очі весна, як уперше» (с. 85); «Рій думок вміло зваблює сні» (с. 31).

Не можна бути байдужою, відстороненою людиною, коли Вітчизна потопає в крові найкращих синів, коли глумиться ворог над найсвятішим – храмом. Безумовно, тут поетка вже не плаче – вона ячить зраненим птахом: «От тобі і «поезія» – / На чорному попелищі. / Це вже не Полінезія. / Пані Ліно, палає Ржиців...» (с. 38) або «Тоді як вродливі юнки / Співають про ЗСУ, /

Їх подвиги, – / Везуть кортежі труну. / Одну за одною. Повагом...» (с. 39). Надзвичайно щемливими є вірші громадянського звучання, особливо ті, що написані в час війни: «Чорні зіниці вікон», «Ржищів», «Тоді як...», «Відправляємо тризну», «Муралі серця», «Альфа і омега», «Крижма Господнього дня», «Пам'яті Небесної Сотні», «Кожен день проживаємо заново...», «Українській матері». Майстерність їх полягає у змістовій наповненості, яку поглиблює стилістична вправність – використання анафори, епіфори. Ось для прикладу: «**Плакало небо фарбами синіми / Над жовто-згорьованою Україною. / Гора не висікти на камені втрати. / Плакало небо журбою синьою / Над стиглим колоссям і домовиною. / Така-то, мамо, для мене хата. / Плакало небо тугою синьою. / Ой не вернешся додому вже, сину мій. / Ось вона – волі плата. / Плакало небо грізно і ясно. / Рано смієшся ти, кате, завчасно. / Світ на те, щоби жити – не вмирати**» (с. 45).

Зламати волю людини до життя, до світла, до Вищої Істини – ніщо не в силі. Підтвердження цього знаходимо в ще одному розділі – духовній поезії презентованої книги. Повертаючись до наших витоків, розуміємо, що сила, стійкість та нескореність українців ідуть від Всевишнього: «*Царство Господнє відвіку – / Ще від потоку й донині. / Силу подасть чоловіку, / Миром ввінчає нас нині*» (с. 62).

Переспіви Псалмів Давидових (їх у розділі шість і ця цифра символічно означає відповідальність, доброту й бажання допомагати іншим) покликані пробудити сумління в людині, дати надію тим, хто потопає в житейському вирі: «*О Господи, спаси від брами смерти, / Зітри з очей людських полуду, / Я величатиму Тебе всім серцем, / Ім'я Твоє хвалити буду*» (с. 58).

Наскрізною ідеєю запропонованих авторкою Псалмів є величання Господа і лише на Нього уповання, бо Він – «*Скеля, твердиня моя, моя тиха пісня й молитва*» (с. 63).

Звернення до духовності плавно переходить в інший вимір – інтимний, у якому «*найтихішим п'яно розбудили тишу, / Найлегшим доторком – найбільшу бурю*» (с. 75). Для ліричної героїні такої поезії то «*розпечена ніжність знов акордом любові запалює світ*» (с. 78), то «*зима забилить палімпсести, бо / Чуття найменші – то комусь оскома*» (с. 92). Вічна таїна любові, вічне змагання почуттів, бо сам ти – «*ніктограма душі, нерозгадані знаки. / Серед слів – подарованих крихт – / Суть твою так нелегко пізнати*» (с. 72). На багату асоціативність та образність творів указують численні алегорії (ліричний герой – «*пан*», «*зранений птах*», «*ант*», «*сармат*», «*тот*», «*кіммерієць*», «*трипілець*», лірична героїня – «*стрілкиня*»), а також метафори – «*пожарища осені*», «*полон любові*», «*кленовий гість*», «*футляр із мрій*», «*сутінків манто*», «*день заливсь сльозою*», «*мружить очі весна*».

Поезія як дарунок від Бога не була би такою, якби не було поряд щирих та люблячих сердець коханого, діточок, батьків, родичів та духовних наставників – тих, у кому розчиняєшся, у кого черпаєш силу й натхнення, для кого живеш і твориш. Такі щемливі слова сказані у віршах-присятах – доні: «*В сон окутане мамине диво*» (с. 96); синочкові: «*Маленький клубочок / Посопує тихо. / Голівка – що хліб пшеничний: / Цілуєш – не наситишся*»; (с. 97) чоловікові: «*Дитя на долоні заснуло. / Хранителем-ангелом – ми*» (с. 100); матусі: «*Сіють, що не засіяно, / Журять очі замріяні – / До зірок. / Й завтра ранньою стежкою / Із конспектів мережкою / На урок*» (с. 101); татові: «*Руки зорані дрібно й рілля, / І срібляться давно білі скроні, / Тішить серце, що родить земля / Й тихо в'ється спориш на осонні*» (с. 103); бабусі Євгенії: «*Гойдає небо сірий дах, / І сохне комин, / Єдиний, хто у цих садах – / Мій білий спомин*» (с. 104). А за духовне та творче зростання завдячує авторка Ірині Вільде та сучасниці Любові Проць, у яких «*ніжність маніжить в доторку рук*» (с. 105). Філігранно володіючи словом, Уляна Галів розказує про недоспівану пісню Костянтина Іваночка («*Краю карпатський мій, я вже без тебе... / Іншу красу споглядаю з вершин. / Твій я навіки – поглядом з неба. / Твій я навіки – відданий син*» (с. 111) та про багатий духовний світ Віри Котович: «*І хоч день той бентежний не раз, / Й світ гливкий і такий многоликий! / Ще ніколи не зрадив Парнас! / Й Вам світитимуть Крила великих!*» (с. 110).

Кожне слово продумане, навіть якщо воно без художніх шат. Воно чітке, лаконічне і глибоке: «*Хай буде, Господи, воля Твоя, / З шляху Твого я не зйду. / Та не дозволь, щоб ворожа рука / Заздрість чинила і кривду*» (с. 61).

І хай буде так! І нехай у звільненій неньці-Україні з'явиться ще не одна книжка талановитої галицької мисткині – чи то прозова, чи поетична. Бо, коли «*бруд не терпить слово*» авторки – його неодмінно приймуть, прочитають і передадуть іншим!